

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

6. Aliis inconvenientibus refellitur eadem solutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

nisi quatuor reales relationes siue sint prædicamentales, siue transcendentales. Vnde quando Patres, & Doctores Ecclesiæ asserunt, dari tantum quatuor relationes, & non plures vtuntur terminis vniuersalissimis excludentibus omnes alias relationes tam prædicamentales, quam transcendentales, nam terminus ille, plures relationes reales non alligantur ad significandum solum relationes transcendentales, sed potius extenduntur ad omnem, & quancunque relationem realem: ergo si ipsi per tales terminos excludunt omnes alias præter quatuor, signum evidens est non solum excludere alias transcendentales, sed etiam omnes alias prædicamentales.

107 Confirmatur, quia illa propositio vniuersalis, in Deo sunt tantum quatuor relationes reales originis, quia exclusiua est, duas habet exponentes: prima est, in Deo sunt quatuor relationes reales originis: secunda est, in Deo non sunt plures relationes reales originis, vbi terminus ille relationes reales, idem significat in duabus propositionibus exponentibus: quia ille terminus, qui est in duabus exponentibus, est idem qui erat in illa propositione exclusiua, vbi eodem modo loquebatur de relationibus realibus vniuersaliter; sed in prima exponente, terminus ille, relationes reales, quando dicitur in Deo, sunt quatuor relationes reales, non solum significat relationes transcendentales, v. g. quæ constituunt personas, sed etiam extenditur significando relationem spirationis activæ, quæ est prædicamentalis: vnde sensus illius propositionis est, in Deo sunt quatuor relationes reales, quarum tres sunt transcendentales, quia constituunt personas, scilicet relatio Paternitatis, Filiationis, &c. & quarta est prædicamentalis, quia non constituit personam: itaque in prima propositione terminus ille, relationes reales affirmat de Deo non solum transcendentales relationes, sed etiam prædicamentalem: ergo in secunda exponente idem terminus, relationes reales, excludit omnes alias, præter quatuor siue sint transcendentales, siue prædicamentales: siquidem idem excluditur in secunda in maiori numero, quod affirmatur in prima in numero quaternario; sed in numero quaternario affirmatur non solum relatio transcendentalis, sed etiam prædicamentalis: ergo in secunda excluduntur in maiori numero, quam quaternario omnes alie relationes, siue prædicamentales, siue transcendentales: ergo evidenter convincitur falsam esse sententiam adversariorum dicentium, per illam propositionem vniuersalem exclusivam solum excludere Doctores plures alias relationes transcendentales, non prædicamentales: alias si hoc esset verum, dividerentur sine dubio Doctores, ita vt qui docerent non dari relationes prædicamentales in Deo, assererent tantum esse quatuor; & qui affirmarent, dari relationes prædicamentales, dicerent non solum dari in Deo quatuor, sed etiam plures relationes reales originis: atqui in exclusiua vniuersali omnes vniuntur, & vniuersali consensu asserunt sine controversia, quatuor, & non plures dari relationes originis in Deo, etiam si dividantur in hoc, an sint prædicamentales, vel transcendentales: ergo signum evidens est, quod ipsi ita asserant dari quatuor relationes solum, & non plures, vt hoc non dependeat ab opinione de prædicamentali, vel transcendentali relatione, sed potius pro certissimo haberi ab illis dari solum

quatuor relationes reales originis; siue dentur, vel non dentur, dicantur vel non dicantur transcendentales, aut prædicamentales.

Secundo contra; & demus per impossibile, quod isti authores non se opponant positive communi sensui Doctorum, ac proinde liberentur à novitate in primo gradu, certe non possunt liberari à secundo gradu novitatis qui privative talis dicitur à Patre Suarez. Nam certe nullus hucusque Doctor ausus est asserere, dari plures quam quatuor relationes originis in Deo reales duplicem filiationem, in tertia duplicem spirationem passivam, seu relationem Spiritus sancti, certe nullus: ergo nullius Doctoris nititur authoritati, dum talia profert hic author, & talia introducit in mysterium Trinitatis. Tandem demus quod liberetur à novitate dicta quoad rem ipsam, certe non potest liberari à novitate in modo loquendi, inquam acriter invehuntur sancti Patres, vt patet ex locis à nobis supra citatis: ergo talis sententia omnino est fugienda.

SUBSECTIO VI.

Alijs inconvenientibus refellitur eadem solutio.

PRIMO, quia Paternitas in Divinis nullo modo realiter distinguitur à persona Patris tantum res à re; sed si daretur in Patre Paternitas prædicamentalis, vt ab adversarijs ponitur, talis Paternitas distingueretur realiter à persona Patris tanquam res à re distinctione includentis ab inclusio: ergo talis Paternitas non est danda in Divinis, hæc minor sic demonstratur: quia id quod resultat vel componitur ex duabus absolute, ac simpliciter rebus distinguitur à quacunque seorsim realiter distinctione includentis ab inclusio, vt videre est in homine qui distinguitur à materia prima realiter distinctione includentis ab inclusio, quia componitur ex materia, & forma realiter distinctis, dicendo realitatem formæ vltra realitatem materiæ, & includit materiam addendo præter illam formam; sed per vos Paternitas prædicamentalis non solum dicit personam primam Patris, sed etiam simul Personam Filij realiter distinctam à Persona Patris, ita vt talis Paternitas formaliter sit idem, quod Persona Patris, ad formalissimam constitutionem personam Patris, addendo vltra illam personam Filij realiter distinctam à persona Patris: ergo talis Paternitas distinguitur realiter à persona Patris distinctione includentis ab inclusio. Maior est certa secundum nostram fidem, quod docet P. Valquez, tom. 1. in 1. p. disp. 1. § 8. cap. 2. vbi absolute dicit sola ratione Paternitas à Patre distinguitur, & supponit nullam in hoc dubitationem reperiri secundum illam locum D. Hieronymi in expof. fidei ad Galum locum D. Hieronymi in expof. fidei ad Sabellum; vbi ait, ita etiam impietatem Sabelli declinantes, &c. quod etiam docet Pater Ruiz, disp. 46. sect. 4. num. 7. fol. 403. idem P. Suarez lib. 5. de relationibus Divinis: quod adeo verum est, vt licet Scotus doceat, relationem Paternitatis distinguere ex natura rei formaliter à persona Patris, nihilominus nullus hucusque ausus est dicere, relationem

Quaest. III. Vtrum relatio sit vtrumque, & c. 72 1

nem Paternitatis divinae distingui realiter absolute, ac simpliciter distinctione includentis ab inclusio ab ipsa persona.

Et patet manifeste ex Concilio Florentino, 26. 19. *col. 21. vbi tres disputatores, Ioannes, Marcus, & Beilaton tacite approbante Concilio in eo conveniunt, quod Patris persona non nisi ratione ab ipsa Paternitate, substantiaque differt; cum ab alijs duabus personis re quoque differat; ita Ioannes, §. in patre, & paulo inferius, §. ex tuo sermone, idem asserit; quod idem evidenter colligitur ex tota praecedenti sef. 18. praecipue post medium §. divina substantia, & §. dixi eundem, & sequentibus.* In quibus omnibus distinctio rationis solum ponitur, & minime realis inter relationem, & personam, cuius relatio est, & idem est inter essentialitatem, & ipsam relationem. Idem docet Damascenus lib. 1. fidei, cap. 10. a. §. unumquemque, usque ad illa verba, atque perfectam credamus. Item Sanctus Marcialis cognomento Apostolus, & contemporaneus Apostolorum episcopus ad Burdegalenses, c. 10. sine ab illis verbis, hac in personis tri. Idem docet Nazian. orat. 25. ad Arrianos, & orat. 37. quae est 5. de Theolog. quibus similia dixerat orat. 13. quae est 2. de pace. Athan. in orat. contra Gregales Sabellii. Iulianus 9. 17. ad orthodoxos; ab illis verbis, divinarum consensientiarum, & Hilarius lib. 2. de Trinit. col. 2. Ambrosius in symb. Apostol. cap. 2. ad finem, ab illis verbis, Sabellius usque ad illa transfunditur. Tandem Cyrillus lib. 1. Theol. 6. post medium.

110 Verge, nam pro certissimo habetur à Theologis nullam relationem distingui realiter distinctione absolute, ac simpliciter reali à persona quam constituit, vel cuius relatio est. Nam ipsi secundum definitionem Concilij Remensis contra Gilbertum Porretanum absolute docent, nullam relationem realem realiter distingui à divinitate; quod adeo verum est, ut sententiam Scoti dicentis, relationem ex natura rei formaliter distingui à divinitate, omnes, praeter Scotistas improbabilem iudicent, P. Vasq. haereticam nominet, P. Molina errorem, P. Didacus de Ruiz temerariam: ergo à fortiori non potest distingui realiter ab ipsa persona Patris: quia minus distinguitur Paternitas à Patre, v. g. concretum ab abstracto, quam abstractum Paternitatis à divinitate, & ideo omnes Thomistae fatentur magis differre per intellectum relationem ab essentiali, essentiali ab attributis, & attributa inter se, quam differat relatio à persona, ut Paternitas à Patre,

111 P. Vasquez tom. 2. in 1. p. disp. 121. c. 5. num. 18. in medio, sic ait: fateor igitur inter relationem & personam, concretum, & abstractum minorem esse in Deo distinctionem, quam inter essentialitatem, & relationem, & c. quod ut commune omnium asseritur: ergo si relatio non distinguitur realiter vlllo modo à divinitate, nullo modo distinguetur à fortiori ab ipsa persona, & hac veritas, videlicet, quod Paternitas non distinguatur realiter à Patre, virtute definita est in Concilio Remensi contra Gilbertum Porretanum asserentem relationes distingui realiter à Divinitate: Vnde sine dubio etiam definit virtualiter, imo à fortiori non distingui realiter absolute à persona relata, v. g. Paternitatem à Patre, filiationem à Filio, spirationem ab Spiritu sancto propter rationem iam dictam: ergo nullo modo potest dici, relationem Paternitatis distingui realiter à Patre.

112 Secundo ab inconvenienti sic argumentor: quia per te relatio Paternitatis in Divinis non est sola R. P. Ideph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

entitas Patris, sed etiam entitas Patris, & Filij: ita ut relatio illa sit quoddam quasi totum compositum, aut coalescens ex Patre, & ex Filio: ergo in Trinitate comparando unam personam cum duabus in esse Patris, vel in esse Filij, maius erunt simul Pater, & Filius, quam solus Pater, vel solus Filius: sed hoc est falsum: ergo Pater in esse Patris, & Paternitas non est totum quasi compositum, & coalescens partim ex ipso Patre, & partim ex ipso Filio: Hec minor aperte traditur in Symbolo Athanasij, vbi sic dicitur: & in hac Trinitate nihil maius, aut minus, quod etiam docuit D. Augustinus lib. 6. de Trinit. cap. 7. his verbis; alioquin minor erit Pater solus, aut Filius solus, quam simul Pater, & Filius; & cap. 28. confirmat idem lib. 15. de Trinit. his verbis: neque aliquid maius dici potest Pater, & Filius simul quam solus Pater, vel solus Filius, cum itaque tantus solus est Pater vel solus Filius, & c. quantus est simul Pater, & Filius: ergo pater solus, aut solus Filius in esse patris, aut Filij, aut in ratione paternitatis, aut filiationis, non est minus, quam Pater, aut Filius simul, nec maius pater, & Filius simul, quam Filius solus, vel pater solus, ac proinde erit falsum oppositum huic veritati. Idem docet sanctus Cyrillus lib. 1. thes. cap. 6. post medium, perfectus inquit & completus Pater est, non solum quia Deus, sed etiam quia pater: unde non pars, nec minus Filius, & Spiritu sancto, quod alibi dixerat his verbis: Deo patre, Filio, & Spiritu sancto sic est quod quilibet eorum stat tam completus, sicut alius.

Consequentia illa prima sic probatur: quia 113 totum est maius sua parte, & pars est minus suo toto, sed per vos pater in esse patris, vel paternitas est totum coalescens ex patre, & Filio simul, ita ut prima persona sit pars talis paternitatis, & Filius sit pars illius: ergo relatio paternitatis est maius, quam pater solum, aut Filius solum; sed Paternitas, ut paternitas est idem formalissime, quod pater, & Filius simul: ergo Pater, & Filius simul sunt maius, quam Pater solum, aut Filius solum in ratione Paternitatis, quod est falsissimum ex supra dictis: ergo Paternitas non est totum coalescens ex patre, & Filio simul, sed solum erit ipsa entitas patris distincta à Filio, relata tamen ad ipsum.

Dices: quando sanctus Athanasius in Symbolo, 114 & D. Augustinus lib. 6. de Trinit. cap. 7. asserunt, Patrem solum non esse minorem patre, & Filio simul, & Patrem, & Filium simul non esse maius quam Patrem solum, aut Filium solum, non loquutum fuisse de relatione paternitatis, aut filiationis, sed de maiori, & minori in substantia, & essentiali, ita ut non probaret D. Augustinus tali loco, patrem, & Filium non esse simul unam relationem paternitatis.

Sed contra manifeste, quia licet in alijs locis 115 dicat D. Augustinus, Patrem, & Filium simul non esse maius, quam patrem solum, aut Filium solum ad probandam eandem essentialitatem esse in vno, ac in alio: v. g. sermone 38. de tempore, prope medium, ibi: neque aliquid maius tres simul dici Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, quam unus quaelibet, vel alter, vel Filius, vel Spiritus sanctus: (quod aperte patet ex ratione, quam tribuit sanctus Doctor his verbis) quia eadem natura est in vnaquaque persona simul dicta, quae est in tribus personis simul nominatis.

Nihilominus cap. 7. lib. 6. de Trinit. ideo solum 116 ait Patrem, & Filium simul non esse maius, quam
Y y y solus

solus pater est; non quia sint eiusdem essentia; sed potius quia pater, & Filius simul non sunt pater; itaque ad nostrum propositum loquitur solum D. Augustinus in eo capite, & eo modo argumentatur ille, sicut nos, dicens: si pater & Filius simul essent pater, minor esset pater solus, quam pater, & Filius simul; & pater, & Filius simul essent maius, quam pater solum aut Filius solum; verba Augustini sic se habent: [alioquin minor erit pater solus, au Filius solus, quam simul pater, & Filius, quanquam non inveniatur quomodo dici possit aut pater solus, aut Filius solus, cum semper atque inseparabiliter, & ille cum Filio sit, & ille cum Patre non ut ambo sint Pater, aut ambo Filius: sed quia semper in invicem neuter solus, ita solum patrem dicimus Patrem, non quia separatur à Filio: sed quia non simul ambo Pater sunt.]

Ecce quomodo D. August. aperte probat, Patrem non esse minorem Patre, & Filio simul, & dat rationem, quia Pater, & Filius simul ambo non sunt Pater, alias si ambo essent simul Pater, minor esset Pater solus, quam Pater, & Filius simul: unde concludit evidenter D. August. Patrem esse solum Patrem, & non Patrem & Filium simul; sed ne aliquis intelligeret per illum terminum, solum Patrem separari realiter à Filio in hoc sensu, ut Pater aliquando sit sine Filio, & sic solus existat sine eo; explicat se D. Augustinus dicens, non eo sensu se loquutum fuisse, (quia nunquam Pater est sine Filio, siquidem Pater semper refertur ad Filium, sicut Filius semper refertur ad Patrem, ratione cuius possunt esse; sed potius simul sunt semper, sine eo quod unus sit prior duratione & natura, quam alius, quia relativa, & quæ invicem vel ad invicem referuntur, sunt simul natura, & cognitione) sed potius in eo, quo significet in constitutione Patris non esse Filium, ita ut Filius non constituat Patrem in esse Patris, quia Pater in esse Patris per solum Paternitatem simplicem sine ulla compositione partium constituitur in esse Patris, ita ut Filius non sit pars Paternitatis, ratione cuius minime coalescit Paternitas, per quam constituitur Pater ex Patre, & Filio, ac proinde Pater, & Filius simul non sunt Pater, & sic Pater solus est Pater, sicut solus Filius est Filius licet semper existant simul respiciendo se ad invicem: ergo optima est nostra argumentatio contra adversarios; siquidem desumpta est ex D. Augustino, lib. 6. de Trinit. c. 7. ac proinde falsa est solutio adversariorum.

SVBSECTIO VII.

In qua clarissimi verbis D. Augustini refutatur solutio adversariorum.

Per te relatio Paternitatis in divinis sunt Pater, & Filius coexistentes simul, & sic asseris idem esse formalissime relationem Paternitatis, ac personam generantem, & genitam simul, & ideo asseris, talem relationem prædicamentalem partim intrinsecam esse ab ipso Patre provenientem, & partim extrinsecam à Filio desumptam, ut te ostendisse inquis, in materia de Trinitate; itaque asseris, Patrem adæquate, & totaliter neque tantum esse primam personam, neque

tantum secundam, sed utranque simul, ita ut adæquate sit Pater Pater, & Filius simul.

Sed hæc sententia ut iacet expresse refutatur à 118 D. Augustino multis in locis, præcipue lib. 6. de Trinit. c. 2. ibi: [sed si non dicitur in seipso, nisi quod ad Filium dicitur, id est Pater, vel genitor vel principium eius, si etiam gignens ei, quod de se gignit, consequenter principium est quidquid aliud dicitur cum Filio dicitur, vel potius in Filio, sive magnus ea magnitudine, &c.] & paulo post, [Filius vero sicut in se ipso dicitur Filius, quod non cum Patre dicitur: sed ad Patrem, non sic, & in se ipso magnus: sed cum Patre, cuius ipse magnitudo est, sic & sapiens cum Patre dicitur cuius ipse sapientia est; quidquid ergo ad se dicuntur, non dicitur alter sine altero, id est quidquid dicuntur, quod substantiam eorum ostendat, ambo simul dicuntur; si hæc ita sunt, iam ergo nec Deus est Pater sine Filio, nec Filius Deus sine Patre: sed ambo simul Deus, & quod dictum est, in principio erat Verbum, in Patre erat Verbum, intelligitur, quod sequitur, & Verbum erat apud Deum, Verbum quidem solus Filius accipitur non simul Pater, & Filius, tanquam ambo vnum Verbum, sic enim Verbum quomodo imago, non autem Pater, & Filius simul ambo imago: sed Filius solus imago Patris, quemadmodum & Filius, non enim ambo simul Filius; quod vero adiungitur, & Verbum erat apud Deum, multum est ut sic intelligatur Verbum quod solus est Filius, erat apud Deum, quod non solus est Pater, sed Pater, & Filius simul Deus: sed quid mirum si in duabus quibusdam rebus longe inter se diversis potest hoc dici: quid enim tam diversum, quam animus, & corpus: potest tamen dici, animus erat apud hominem, id est in homine, cum animus non sit corpus, homo autem animus simul, & corpus sit, ut etiam quod consequenter scriptum est, & Deus erat Verbum: sic intelligatur, ut Verbum, quod non est Pater, Deus erat simul cum Patre: quomodo ergo Deus de Deo lumen de lumine, non enim simul ambo Deus de Deo: sed solus Filius de Deo, scilicet pater, nec ambo simul lumen de lumine: sed solus Filius de lumine patre; quod si ita est, hoc solum de eis dici non potest, illud de illo, quod simul ambo non sunt: sicut Verbum de Verbo dici non potest, quia non simul ambo Verbum, sed solus Filius, nec imago de imagine, quia non simul ambo imago, nec Filius de Filio, quia non simul ambo Filius, secundum quod dicitur: ego, & pater vnum sumus: vnum sumus enim dictum est, quod ille hoc, & ego secundum essentiam non secundum relativum.]

Sic Augustinus, ubi expresse docet, nullo modo posse dici, quod pater, & Filius simul ambo sint pater: sicut nec potest dici, Verbum, & pater simul sunt Filius, sicut nec Filius, & pater simul sunt Filius, neque imago, & nihilominus ait posse dici: Pater, & Filius simul Deus, Pater & Filius simul sapiens: ut pater ex illis verbis: sic, & sapiens cum Patre dicitur; quidquid ergo ad se dicuntur non dicitur; quidquid ergo ad se dicuntur dicuntur, citur alter sine altero, id est quidquid dicuntur, quod substantiam eorum ostendat, ambo simul dicuntur; si hæc ita sunt iam; ergo nec Deus est Pater sine Filio, nec Filius Deus sine Patre; sed ambo simul Deus, & rationem discernimus triobus, quia ratio Patris, ratio Filij, &c. sunt rationes